

Interview J. Tvrzického a komandantem Zdenkem Fierlingerem, šéfem kanceláře ministerstva války.

(Československá Tisková Kancelář.)
Washington, D. C. — Následující zajímavé interview zasíláno nám bylo z Paříže Josefem Tvrzickým, ředitelem Československé Tiskové Kanceláře.

"Pohyb můj v Americe", počíná kom. Fierlinger. "patřil k mým nejlepšímu válečným vzpomínkám. Přijel jsem do Spojených Států snad v nejděšší pro nás moment, kdy zřecení jsme byli katastrofou v Rusku a západní fronta brežila shrocením pod útlakem a materiální převahou Němců. Teprve v Americe počal jsem zase nabývat víry v úspěch, neboť tam jsem mohl pozorovat, a jakou upřímností a houževnatostí a odhodláním obětovat vše pro vítězství, a pravou anglosaskou tvrdostí, Spojené Státy chystaly se bráti tví podíl na světové válce. Byla to právě ta absolutní povinnost, která viděla ve válce od příštího vznešený a vysoký, poctivost, kterou my, Čechoslováci, marně hledali jsme v Evropě, jež nám vracela dřívější sílu ducha a přesvědčení v konečný úspěch. V tom ohledu naše československá Amerika prožila první doby války úplně stejným způsobem, ba dokonce může se chlubit, že byla jedním z nejpřednějších faktorů, které přivedly Ameriku do toho důležitějšího stavu a nadšení pro válku. Přirozeno, že naši za oceánem měli také takový cit povinnosti vůči své staré vlasti, a že myšlenka vytvoření naší československé armády ve Francii našla živého ohlasu. Ovšem počet dobrovolců ze Spojených Států pro naši armádu nemohl být veliký, když uvážíme, že naši lidé v Americe komali svou povinnost vůči Spojeným Státům v armádě americké. Ten fakt však, že naši dobrovolníci z Ameriky bojovali a prolévají krev v naší armádě, měl ten ohromný morální význam, že československý lid v Americe tím samým faktem vzal aktivní účast v naší zahraniční revoluci. Bez tohoto elementu naše revoluce by nebyla bývala ani úplná a naše armáda nebyla by armádou revolucí, kdyby byla neobsahovala všechny prvky našeho lidu za hranicemi.

Naši američtí dobrovolníci ukázali se být lepšími vojáky na frontě než v zemi. Z počátku scházeli jim nutný vojenský výcvik, neboť většina z nich nebyla nikdy vojáky, vojenskou službu brali příliž dobrodružně, ostatně jevíli tu samé malé nedostatky, které jevíla americká armáda zde ve Francii, za to na frontě uplatnili se u nich americký praktický duch, nebevědomí a neohroženost. Jedním slovem: byli výbornými vojáky! Speciálně Slováci, kteří ještě k tomu vynikali svou disciplinovaností, byli snad nejlepšími elementem v naší armádě. Jsem jist, že naše slovenské pluky jednou u nás doma budou našim ctitelným národním vojskem, zvláště pak, když si vychovají Slováci kadr spolehlivých slovenských důstojníků.

Bohudík, boje, do kterých naše pluky zde na francouzské frontě zasáhly, nebyly dlouhé, takže jsme neměli celkem velkých ztrát. Z amerických dobrovolníků padlo celkem 65 mužů, jejich jména byla zasílána vojenským kancelářím v New Yorku, raněných Američanů je asi 200. — Všichni naši američtí dobrovolníci chystají se s našimi pluky opustit Francii, nebo jsou již na cestě do Čech a na Slovensko. Oni dobře jsou si toho vědomi, že dnes ještě jejich povinnost nepřestala a že nyní zůstává nám úkol zabezpečit našemu státu existenci, zajistit naše historické a přírodní práva. Na dovolenou není zatím ani pomysleno. Je nutno obsadit naše hranice a směřovat území, a kromě toho je nutno vykonat kus kulturní práce u nás, v Čechách a na Slovensku. Naši doma nevyšli ještě z toho rakouského myšlení, nositelské ještě úplně se nebo rakousko-maďarskou škorpou. Naši vojáci, sloužící v rakousko-uherské armádě, jsou dlouhým pobýtem v této úplně zdemoralizované, boji se příliš toho rakouského militarismu, který však u nás neexistuje a který my jsme dávno pochopili. Je nutno proto, aby naši vojáci, kteří vy-

tvorili zde za hranicemi daleko od vlivu rakousko-uherského militarismu, naše národní, světlé vojáky a své vlastní tradice, přinesli nový duch a novou atmosféru v řady tvořící se armády doma. Naši američtí dobrovolníci dále, až jednou vrátí se zpět do Spojených Států, budou mocným pojtkem mezi starou vlastí a naší československou kolonií v Americe a zajiště přispějí značně k utužení našeho svazku. Až se vrátí do Ameriky jako vítězové a jako synové, na které bude vlast a vídečnost vzpomínati, nebudou jistě mít ten pocit opuštěnosti, jenž jest obyčejně údělem vystěhovalců. Jsem jist a přesvědčen, že naše styky se proto úplně změní, prohloubí a nabudou jisté morální hodnoty, která jim dříve scházela.

Naše národní organizace v Americe tím získají nový impuls ku pokračování ve své blahodárné činnosti. Jich přední povinností bude dále soustavně informovat Ameriku o nás, a navázati obchodní a hospodářské styky. Bude zapotřebí organizovat za hranicemi naše obchodní komory, obchodní muzea, konsuláty, banky, importní a exportní podniky, a v tom směru zajisté najdeme v Americe spoustu schopných a kompetentních lidí, znalých jazyk i poměry americké."

Mánesova díla v anglickém rouše

Opravdu záslužnou práci koná Československý Review tím, že uveřejňuje nyní v každém čísle vskaně vypracované reprodukce českých uměleckých děl. V únorovém čísle tohoto časopisu nacházíme čtyři výtečné obrazy velkého českého výtvarného umělce Josefa Mánesa; je to: portrét dra. Františka Ladislava Riegra, Pomník, Vesnický kostelík a ukázka kroje z Bilovic. Mezi americkými čtenáři nachází zlepšený orgán našeho hnutí daleko více povšimnutí a vážnosti.

Mezi jinými ilustracemi v únorovém čísle jsou též fotografie oboj československých zástupců na mírové konferenci, dra. Kramáře a dra. Beneše; dále vyobrazení našeho vyslanectví ve Washingtoně se skupinou washingtonských pracovníků. Diplomatičtí zástupce republiky československé, Karel Pergler, přispěl do tohoto čísla cennou studií o tom, co bylo vykonáno v Americe ve prospěch československé samostatnosti.

Mimo obvyklý přehled událostí ze staré vlasti, číslo to obsahuje též pojednání o obchodu Spojených Států s Čechami před válkou; pojednání je založeno na úředních konsulačních výpočtech. Rev. Fr. Jedlička, místopředseda Svazu Českých Katolíků, píše o poměru církve ke státu a Joža Žák-Marušák probírá otázku slovenských hranic. Poezie je zastopena velmi zdařilým předkladem známé básně Svetozara Hurbana Vajanského, Columbia, Masarykovo první presidentské poselství je uveřejněno v doslovném překlade.

"Kde domov můj?" — nepřístupna v německém divadle v Praze

Na celém světě vítán jest vladář státní hymnou. V republice československé jsou státními hymnami "Kde domov můj?" a "Nad Tatrou se blýská", ne sice ještě zákonodárným shromážděním uzákoněnými, ale již i v cílech státních dohod jako "via facti" uznávanými. Při návštěvě prezidenta v pražském německém divadle však místo hymny zahrán byl nemastný, neslaný tuš. — Správa cítí, že jest její povinností, aby zahrána byla hymna "Kde domov můj?" a proto také objednala si notový materiál. Ale fanatičtí nepřítel všeho českého, kapelník Zemlinsky, opřel se tomu — a hle, správa podlehlá vůli svého kapelníka. Kapelník Zemlinsky zvláště za války ehoval se nejvýše urážlivě vůči českým členům sboru německého divadla. Byli to zejména drobní lidé, kteří přímo se chvěli, aby neurazili českým slovem tohoto velkouměnického šovena, jenž za každé cesty hlesá, ukládá pokuty! Je to něco přímo protismyšlného, že v arde republiky československé nemají být prezident při své oficiální a jisté blahovlné první návštěvě uvítán státní hymnou, když kapelník tomu neochová.

SPOJENCI ODVO-LAJI SPOLEČNĚ VOJSKA Z RUSKA

Americká politika v Rusku odsuzována senátorem Johnsonem.

Washington, D. C., 15. února. — Předpověď, že navrhovaná konference na Prinkipo ostrově mezi zástupci vítězných spojenců a zástupci sporůných ruských stran bude mít v důsledku dohodu o odvolání z Ruska amerických a spojeneckých vojsk, byla učiněna v senátu včera senátorem Hitechoekem, předsedou výboru pro zahraniční záležitosti, během pohůt debaty o americké politice v Rusku.

Senátor Hitechoek projevil náhled, že spojenecké expedice z Ruska vyjdou společně v souhlasu s dohodou s ruskými zástupci, čímž předejde se skláze vojenských organizací v Rusku, které byly v přátelském poměru k spojení. Debata o ruských záležitostech zahájena byla senátorem Johnsonem z Californie, republikánem, který žádal okamžité projednání jeho žádosti, aby senát vyslovil se pro odvolání amerických expedičních sborů v Rusku v čase co nejkratším. Po té došlo k slovní potyčce mezi Hitechoekem a Johnsonem, načež resoluce položena byla na kalendář s vyznamenáním, že většinou hlasů senátu bude třeba k dalším uvážování o ní.

Johnson oznámil, že bude pokračovati ve svém zápase denně až do odročení kongresu dne 4. března navržením nových resolucí, jak vyžadují parlamentární pravidla. Během debaty, jež byla jednou z nejestřejších v senátu za mnoho posledních měsíců, došlo k rozporům mezi senátory Lodge-em a Lewisem obědně prohlášení anglického premiéra Lloyda George k parlamentu, že americká vláda odepřela poslati do Ruska další vojska.

Senátor Lodge prohlásil, že toto prohlášení anglického premiéra je zřejmá autentičtá, a že je první definitivní oznámením americké zprávy, kdežto senátor Lewis trval na tom, že Lloyd George tím vyrazil rozhodnutí sverehované válečné rady a nikoliv americkou zásadu.

Senátor Johnson v žádosti své o okamžité uvážení své resoluce napadl opětne práve americkou intervenci v Rusku, prohlásiv ji za zločinnou. Johnson rozhodně odmítl tvrzení, že sympatiizuje s bolševickými snahami, prohlásiv, že odsuzuje jejich násilnost.

Senátor Hitechoek učinil zmínku o přátelské notě, kterou prezident Wilson poslal sovětské vládě a o odpovědi na ni, kterou označil jako urážku a německou propagandu, určenou k vyvolání povstání v této zemi.

Bolševický úskok neoklamal Poláky

Varšava, 15. února. — Bolševická vojska zaujala Zeliva mezi Bělostokem a Brestem Litevským. Bolševici pokusili se postupovati polskými liniemi v převlečení do polských uniform, ale úskok tento byl odhalen a 100 zajatých bolševiků bylo dopraveno do Varšavy v nákladních automobilech. — Bolševická armáda je odhadována na dvacet divísi. Generál Bartelmy snaží se uzavříti příměří mezi Ukrajinou a Poláky. Ukrajinci vyléhotu o toto příměří vyjednávají, dostane-li se jim olejo-vých studii u Drohobíže do rozhodnutí mírové konferenci v Paříži.

Rakousko muselo vydat ukradené umělecké památky

Vídeň, 15. února. — Vláda německého Rakouska s protestem vydává Italům obrazy, které, dle prohlášení italské vlády, ukradeny byly v zaujatém území rakousko-uherskými armádami. Mezi těmito malbami nachází se "Madonna v oranžovém keru" od Giovanna Battisty Carpacciho "Kristus," Tintorettovo "Viloso," dvě oltářové malby od Veroneze a některé z nejlepších pláten Bastianovy. Některé z těchto obrazů nacházeny byly v římském muzeu a jiné v zámku Eckartu, kde bydlí bývalý císař Karel. První zástilka sedesáti čtyř obrazů je připravena pro dopravu do Itálie.

FRANCOUZ O Ú- PRAVE HRANIC ČESKOSLOVENSKA

René Viviani soudí, že spor česko-polský je značně vážný.

Paříž, 14. února. — René Viviani, bývalý premier francouzský, posuzuje následovně požadavky československého státu. Abychom náležitě porozuměli teritoriálním problémům v mírové konferenci, bude dobře pohlednouti na světovou sáhovnici, abychom seznali rozsah a podrobnosti těchto požadavků.

Československá republika, dědičnou sv. Václava, žádá Čechy, Moravu a Slezsko. Tyto tři provincie s Lužickem tvořily dříve království české, jehož hlavním městem byla Praha.

Na základě těchto historických tradic Čechoslováci žádají dnes totéž území spolu se Slovenskem, jako dědičtí státu, který zákonem nikdy nepřestal existovati. Čechové vedle toho přejí si upravení hranice v Kladsku a Těšínsku. V posledně jmenovaném místě narazili na odpor Poláků. Provincie Těšínsko, ležící ve východním rohu bývalého rakouského Slezska, kde obyvatelstvo je míchané, Poláci, Češi a Němci žijí tu všude podle sebe. Území toto obsahuje důležité doly a je křižováno důležitými železnicemi.

Stejně jako Češi, Poláci opírají se o národnostní práva a hospodářské potřeby a rozpory tyto dosáhly vážného rázu. Na rozkaz Polského výboru polská vojska zaujala uhelnou pánev Těšínskou a brzy po té objevila se tu také československá vojska.

Došlo k bojům a spor hrozil se státi velice vážným. Mírová konference po té stanovila prozatímní hranice a poslala vyšetřovací komisi, která má vyšetřiti poměry a předněti zprávy za účelem spravedlivého vyřízení tohoto sporu.

Československá republika činí si naději taktéž na Slovensko, jež nachází se na severozápad a severovýchod od Uher. Tento kraj je osazen Slováky, kteří byli Maďary ochuzeni a každého roku velké množství jich stěhuje se do ciziny. Není možno ponechat je pod maďarským panstvím, které se stalo nesnesitelným. Slováci přejí si patřiti k československému státu.

Vedle toho je tu otázka: Které zemi má být svěřeno území na levém břehu řeky Tisy, kde bydlí 450,000 Rusinů? Rusiní tuto projevíli touhu po připojení se k československému státu. Bylo by ale dobře, kdyby lidu tomuto poskytnuta byla příležitost, aby hlasováním rozhodl o své politické příslušnosti.

Million nezaměstnaných je v Anglii

Londýn, 15. února. Debata o industriálním neklidu v Anglii zahájena byla v poslanecké sněmovně včera William Brae-em, dělnickým poslancem ze South Glamorgan, který navrhl úřední dotatek dělnické strany v odpověď na trnání řeč. Dodatek tento vyžaduje politování nad tím, že v trnání řeči se nenalézala žádná zmínka o definitivních návrzích k odstranění příčin tohoto neklidu a za účelem stanovení pracovní doby a pracovních podmínek tak, aby sloužilo to k zlepšení úrovně života dělného lidu. Dělnická strana je toho náhledu, že je nutno začít u kořene, má-li být odstraněna příčina současných neklidů, a že je nutno sestátniti pádu, železnice a doly. J. H. Thomas, sekretář národní unie železničních zaměstnanců, podporoval návrh, prohlásiv, že dělnické nesnáze tak vážného jsou rázu, že snadno mohlo by dojít k industriálnímu nepokojům ve velkém měřítku. Právě, že v přítomné době v Anglii nachází se million mužů a žen bez zaměstnání.

Karel Radek byl zatčen v Berlíně

Basilej, Švýcarsko, 15. února. — Karel Radek, ruský bolševický emisář, který je obviňován německou vládou, že podnítil několik posledních povstání na německém území, byl objeven a zatčen v Berlíně polští, dle berlínského depesé sem došlo. Po nějakou dobu nedešlo se, kde se zdržuje.

President Wilson oznámil přijatý plán svazu národů konferenci v Paříži

President Spojených Států má svolat první schůzi svazu národů. — Ústava čini opatření pro zamezení válek.

Paříž, 15. února. — Ústava prvního svazu národů na světě byla uvedena ve známost veřejnosti odpoledne, kdy president Wilson četl plán organizace svazu národů před plenárním zasedáním mírového kongresu. V plánu tomto se čini opatření, aby president Spojených Států svolal první schůzi delegátů. Ústava svazu národů neobsahuje sice žádného opatření pro zřízení mezinárodních policejních sborů, ale má přísná pravidla, vyznačená k zamezení válek v budoucnosti.

Ústava sverehované ligy národů má čtyřiatřicet článků, jejich hlavní body jsou následující:

Administrace svazu národů má být v rukou sboru delegátů, výkonné rady a trvalého sekretariátu. Každý národ má mít jeden hlas ve sboru delegátů, kteří mají se scházeti v kapitulu ligy v stanovených obdobích.

Výkonná rada sestáváti bude ze zástupců Spojených Států, Anglie, Francie, Itálie a Japonska se čtyřmi zástupci ostatních států, kteří mají být ustanoveni sborem delegátů.

Sekretariát má být tvořen generálním sekretářem a štábem ručních, zvolených výkonnou radou. President Wilson svolá první schůzi delegátů a výkonné rady. Národové, kteří nejsou členy, po poskytnutí záruk svých úmyslů zachovávatí pravidla ligy, mají být připuštěni do svazu, když pro jejich přijetí hlasují dvě třetiny národní organizace již tvořících.

Od členů svazu se vyžaduje, aby předkládali rozporý výkonné radě, která může odkázat tyto problémy mezinárodnímu tribunálu. Rozsudek prohlášen bude v šesti měsících a sporné strany vázány jsou neuchýliti se ku zbraním během následujících třech měsíců. Jestliže jedna ze sporných stran odepře přijmouti rozhodnutí, výkonná rada rozhodne o prostředcích, kterými vále svazu má být vynucena.

Československá republika činí si naději taktéž na Slovensko, jež nachází se na severozápad a severovýchod od Uher. Tento kraj je osazen Slováky, kteří byli Maďary ochuzeni a každého roku velké množství jich stěhuje se do ciziny. Není možno ponechat je pod maďarským panstvím, které se stalo nesnesitelným. Slováci přejí si patřiti k československému státu.

Vedle toho je tu otázka: Které zemi má být svěřeno území na levém břehu řeky Tisy, kde bydlí 450,000 Rusinů? Rusiní tuto projevíli touhu po připojení se k československému státu. Bylo by ale dobře, kdyby lidu tomuto poskytnuta byla příležitost, aby hlasováním rozhodl o své politické příslušnosti.

VELKOLEPÁ OS-LAVA SVOBODY NA SLOVENSKU

Břešpurk prohlášen za hlavní město pod jménem Bratislava.

Washington, D. C., 14. února. (Č. S. T. K.) — Jiskrová depesé z Prahy sdělují: Den 10. února byl největším dnem v dějinách slovenského národa. Břešpurk za okázalé slavnosti prohlášen byl za hlavní město Slovenska a od nynějši doby ponese staré svoje slovenské jméno Bratislava.

Mnoho tisíc lidí v slovenských krajích ze všech částí Slovenska, stejně jako přešpurské, hlavně německé obyvatelstvo se županem Samem Zochem v čele nadšeně vítalo plnomocného ministra Dra. Šrobára, který tu slavnostně za přítomnosti československého vojska, diplomatických zástupců spojeneckých, zastupitelstev všech úředních těles města Bratislavy, sboru universitních profesorů, kněžstva, dělnictva a různých organizací, úředně prohlásil, že Slovensko po tisíc let trvajícím ujařmení zrušuje všechny svoje svazky s uherským státem a Maďary a ze své svobodné vůle navždy jako rovnoprávná částka připojuje se k československé republice a chce sáslat v budoucnosti všechny strasti a radosti a bratry Čechy.

Za hlavní město osvobozeného Slovenska vůli slovenského národa úředně prohlašuje se město Břešpurk, jež bylo slavné v září předních dobách Slovenska. Po smutku tisíc roků trvajícím necht se toto město vzdáti k nové slávě a proto vrazi se mu potoční jméno. Od této chvíle hlavní město Slo-

venska vstupuje do dějin slovenského národa a do dějin světa po jménu Bratislava. Hlavní náměstí pojmenováno bylo Wilsonovým náměstím.

Po čas slavnosti kordon tvořili československá vojska a čtyři slovenských Sokolů a Sokolek. Je notlivě organizace po té skládá svůj hold ministru Šrobárovi, jehož i slib věrnosti. Německá národní rada tlumočila ministrovi dík obyvatelstva za to, že české slovenské vojsko obnovilo ve městě pořádek. Německé místní i sopsis Westungarische Grenzbo a Volksstimme v úvodních článcích vítaly ministra Šrobára a novou vládu.

Nově organizované slovenské ty vojenské skládaly po té plnou věrnost pod prapory Hurinými, které v roce 1848 vedlo slovenské bojovníky proti Maďarům za svobodu Slovenska a které chovány byly v muzeu v Prešpuru. Večer v městském divadle členové Národního Divadla řádali slavnostní představení. Současně pak otevřena byla i universita č. majetek od nynějši bý slovenský. Ze slavnosti posli Slováci pozdravný telegram československé Americe, které kují za vydatnou pomoc, přinesou v boji za osvobození.

Německo zastavilo přípravy proti Polákům

Curych, 15. února. — Německá ofensiva proti Polákům byla sspendována, dle sdělení berlínských časopisů. Německá vláda připravovala se k ofensivě proti Polákům pod vzhledem velkého polního markálka von Hindenburga. Nedávna nepotvrzená zpráva z Paříže sdělila, že maršál P. vyzval Němce a Poláky, aby stávlí boje.